

JOGHISTÓRIA

• az ELTE ÁJK Magyar Állam- és Jogtörténeti Tanszék Tudományos Diákkörének folyóirata •

I. Mátyás címerhasználat

4. oldal

A TARTALOMBÓL:

[alkotmány- és jogtörténet]

- A LEÁNYNEGYED INTÉZMÉNYTÖRTÉNETE
- A HATALMASKODÁS BŰNE A RENDI MAGYARORSZÁGON

[tdk hírek]

- GÖDÖLLŐN JÁRT A MÁJTI TDK CSAPATA

[jog és kultúra]

- TIZENKÉT DÜHÖS EMBER
- FÉLJ BÁTRAN

ISSN 2062-9699

[tartalomjegyzék]

[főszerkesztői köszöntő]	3
-----------------------------------	---

[**alkotmány- és jogtörténet**]

Joó László Ádám: I. Mátyás címerhasználata.....	4
Kovács Ákos: A párbaj története Magyarországon a XIX. század második felétől a XX. század első feléig.....	7
Gera Anna: „Holtig vízen és kenyéren / Raboskodva bűnhődöl te” – Arcképek a márianosztrai női fegyházból	12
Zanócz Gréta: A leánynegyed intézménytörténete.....	17
Csiki Gergely: Néhány töredék az Állami Számvevőszék megalakulásáról és első elnökének kinevezéséről ..	21
Sall Zsófia: A fiatalkorúak büntető igazságszolgáltatásának alakulása a 20. század elején	26
Vántus Bolgárka: A hatalmaskodás bűne a rendi Magyarországon	31
Kárász Marcell: Szabadságvesztés-büntetések a Csemegi-kódexben	36

[**jog és kultúra**]

Filmajánló • Tizenkét dühös ember.....	41
Könyvajánló • Félj bátran.....	42

[**tdk hírek**]

Barkóczy Dávid, Nagy Virág Eszter: Bemutatkozik a MÁJT TDK	43
Sziládi Péter: Tanulj Németország legpatinásabb egyetemén, avagy Universität Heidelberg, jövő 1386 óta	44
Kovács Ákos: Gödöllőn járt a Magyar Állam- és Jogtörténeti Tanszék demonstrátorainak csapata.....	46

A címlapon Mátyás király régi ezresen látható portréja található.

© Barkóczy Dávid, Kovács Ákos, Zanócz Gréta 2018
© A szerzők, 2018
© Magyar Állam- és Jogtörténeti Tanszék, Joghistoria, 2018

Folyóiratunkba továbbra is szeretettel várjuk minden publikálni vágyó hallgató tudományos igényű munkáját, legyen annak témája akár a magyar, akár az egyetemes állam- és jogtörténet.

Elérhetőségünk: joghistoria@gmail.com

JOGHISTÓRIA

SZERKESZTŐSÉG

Felelős szerkesztő:

dr. Képeßy Imre

Főszerkesztők:

Zanócz Gréta**Kovács Ákos****Barkóczy Dávid**

ROVATVEZETŐK

Barkóczy Dávid

(Alkotmány-és jogtörténet)

Kovács Ákos

(TDK hírek, Jog- és kultúra)

Sall Zsófia

(Jog- és kultúra)

KORREKTÚRA

dr. Képeßy Imre

BORÍTÓTERV ÉS
BELSŐ TERVEZÉS

Barkóczy Dávid

KIADJA

Eötvös Loránd
Tudományegyetem Állam-
és Jogtudományi Kar
Magyar Állam- és
Jogtörténeti Tanszék
(Cím: 1053 Budapest,
Egyetem tér 1-3., II. em. 211.;
Tel./Fax.: 06 1 411 6518)

ISSN 2062-9699

KAPCSOLAT

joghistoria@gmail.com

LAPZÁRTA

2018. április 19.

Kedves Olvasóink!

A Joghistoria szerkesztőségének nevében sok szeretettel köszöntelek Titeket! Folyóiratunk az Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar Magyar Állam- és Jogtörténeti Tanszék Tudományos Diákkörének hivatalos lapja. Kiadványunk immár több mint két évtizede biztosít lehetőséget Tanszékünk demonstrátorainak és a Tudományos Diákkörben résztvevő hallgatóknak arra, hogy alkotmány- illetve jogtörténeti témájú tanulmányaikat, kutatásaik eredményét publikálják. A korábbi TDK Híradó 2011 óta ISSN számmal is rendelkezik, tehát nemzetközileg elismert időszaki kiadványnak minősül, ezáltal az újságban megjelenő tanulmányok tudományos publikációnak számítanak.

Az elmúlt években nem csupán külsejében, hanem tartalmában is megújult a folyóirat. Legfőbb célunk volt a hagyományok megőrzése mellett egy olyan átalakulás megvalósítása, mely lehetővé teszi a tudományos ismeretek szélesebb körű terjesztését, a folyóirat népszerűsítését, illetve a hallgatók és a tanszék közötti kapcsolat elmélyítését. A Joghistoria új, állandó, tematikus rovatokkal jelentkezik, melyek a tudományos igényű írások mellett a közösségi híreknek és a kulturális tartalomnak is teret biztosítanak. Az újság személyesebb hangvétele, a beszámolók és a fényképek mind azt a célt szolgálják, hogy az olvasók még inkább betekintést nyerjenek a TDK és a tanszék mindennapjaiba. Folyóiratunkba továbbra is szeretettel várjuk minden publikálni vágyó hallgató tudományos igényű munkáját, legyen annak témája akár a magyar, akár az egyetemes állam- és jogtörténet.

Aktuális számunkban a **Alkotmány- és jogtörténet** rovatunkban a párbaj és a hatalmaskodás történetéről, a márianosztrai fegyházzól, a leánynegyedről, az Állami Számvevőszék megalakulásáról, Mátyás király címerhasználatáról, valamint a szabadságvesztés-büntetés Csemegi-kódex-beli szabályozásáról olvashattok. A **TDK hírek**ben többet tudhattok meg a Tudományos Diákkör mindennapi tevékenységéről és munkájáról, beszámolunk a TDK tagjainak gödöllői látogatásáról, valamint a TDK egyik demonstrátorának németországi Erasmus élményeiről és tapasztalatairól olvashattok. **Jog- és kultúra** rovatunkban végül egy-egy jogi vonatkozású filmet, illetve könyvet ajánlunk Nektek.

Kellemes olvasást kívánunk!

Zanócz Gréta

Zanócz Gréta
főszerkesztő

Kovács Ákos

Kovács Ákos
főszerkesztő

Barkóczy Dávid

Barkóczy Dávid
főszerkesztő

Szabadságvesztés-büntetések a Csemegi-kódexben

Írta: KÁRÁSZ MARCELL

A Csemegi-kódex néven elhíresült, 1878. évi V. törvénycikk a magyar jogtörténet első teljes, kodifikált büntető törvénykönyve, így jelentőségét nem lehet lebecsülni. E kódex megalkotásával a magyar jogtudomány évtizedes, ha nem évszázados lemaradását pótolta,¹ hiszen az 1867 után kialakuló alkotmányos keretek, elsősorban a jogbiztonság eszméjének érvényesülése megkövetelte egy egységes, kodifikált büntető törvénykönyv megalkotását.

A büntetőjogi kodifikáció kérdése már jóval korábban is felmerült, de ezek a kísérletek rendre kudarcba fulladtak. Az egyik legkorábbi javaslat az 1790-91-es rendi országgyűlésen merült fel, ugyanakkor e 1795-ben elkészült törvenymű végül nem került az országgyűlés plénuma elé.² Büntetéstani szempontból e javaslat már a szabadságvesztés-büntetést helyezte a szankciórendszer középpontjába, a halálbüntetést pedig hat esetre korlátozta.³ Hasonló sorsa jutott a – szakirodalom által erős kritika alá volt, Finkey Ferenc által egyenesen a „reactio” jelzővel illetett⁴ – 1827. évi javaslat is, amely egyben visszalépést is jelentett: a törvényjavaslat számos különbséget fenntartott a nemesek és nem nemesek büntetőjogi felelősségre vonása tekintetében illetve a halálbüntetést is szélesebb körben alkalmazta az 1795-ös javaslatnál.⁵ Komoly előrelépést jelentett ugyanakkor a Deák-féle 1843. évi elaborátum, amely „a humánus és jogászai gondolkodás valódi remeke”⁶ volt. A törvényjavaslat teljes mértékben a jogegyenlőség talaján állt, pontosan meghatározta az általa használt büntetőjogi fogalmakat,⁷ büntetéstani szempontból pedig a szabadságvesztés-büntetést helyezte a szankciórendszer középpontjába, a halálbüntetést egyáltalán nem ismerte.⁸ A forradalom és szabadságharc időszakában természetszerűleg a büntetőjogi kodifikáció nem teljesedhetett ki, míg a provizórium időszakában először az osztrák büntető törvénykönyvet

léptették hatályba,⁹ majd 1861-ban az Országbírói Értekezlet megalkotta az Ideiglenes Törvénykezési Szabályokat, amelyek – kevés változtatással¹⁰ – visszaállították a polgári átalakulás előtti magyar büntetőjogot.¹¹ Ez ugyanakkor azt is jelentette, hogy a büntetőügyekben eljáró bíróságok a kodifikálatlan szokásjog alapján voltak kénytelenek ítélni, amely viszont a kialakuló polgári állam működésével nem volt összeegyeztethető.¹² Így egyre markánsabbá vált az igény egy kodifikált, a büntetőjogi felelősségre vonás alapelveit és a konkrét büntetendő tényállásokat is tartalmazó kódex megalkotására.

Erre végül az 1870-es évek elején került sor, amikor Csemegi Károly, az igazságügyi tárca államtitkára megbízatást nyert egy kódextervezet kidolgozására. Az elaborátum végül – többszöri átdolgozás után – 1875 novemberében került a képviselőház elé.¹³ A javaslatot az országgyűlés elfogadta, ezt követően 1878 májusában a király szentesítette is azt, így a törvény az 1878. évi V. törvénycikként bekerült a törvénytárba és – kiegészítve a kihágásokról szóló 1879. évi XL. törvénnyel – 1880. szeptember 1-jén lépett hatályba.¹⁴ A kódex jelentőségét nem lehet alábecsülni, mivel ez volt a magyar jogtörténet első, kodifikált büntető törvénykönyve. Bár számos korabeli politikus és büntetőjogász kritizálta a törvényt, mivel az nem 1843. évi javaslatot vette alapul, a kódex kritikusai is elismerték annak kiemelkedő jelentőségét.¹⁵ Összefoglalva a kódex által követett fő elveket, a törvény a bűncselekmények trichotomikus rendszerét alkalmazta (kihágások, vétségek és büntettek), kimondta a nullum crimen és nulla poena sine lege elveket, az általános rész tartalmazta a különböző fogalmak meghatározásait, de ezek körében tág mérlegelési jogkört biztosított a bíróságoknak,¹⁶ emellett a tettbüntetőjogi szemlélet mellett foglalt állást.¹⁷ Ez utóbbi állásfoglalás következtében a törvény

hátrányai között kell emlitenünk azt, hogy csak csekély mértékben volt figyelemmel az elkövető személyére – ez kiváltképp a fiatalok és visszaesők esetén jelentett problémát, amelyet a kódex novellái oldottak csak meg.¹⁸ Egyes kritikusok felrötták Csemeginek a dogmatika melletti túlzott elköteleződését is, amely azt eredményezte, hogy „a BTK.-ek nem felelnek meg az életnek,”¹⁹ így például nem állt rendelkezésre a kódex dogmatikailag kifogástalan, komplex büntetés-végrehajtási rendszeréhez megfelelő intézményi háttér.

Rátérve a kódex szankciórendszerére, a törvény – a polgári szabadságeszmény megjelenésével összhangban – a szabadságvesztés-büntetést helyezte a büntetési rendszer középpontjába. Ezen belül a kódex a fegyház, a börtön és a fogház kategóriáit ismerte, ezen felül alkalmazta az ún. államfogházat is.²⁰ A kódex már csak igen szűk körben tette alkalmazhatóvá a halálbüntetést. A szabadságvesztés-büntetések melletti állásfoglalás helyessége mellett számos érv szól, például e büntetési nemek speciális és generális prevenciót elősegítő jellege, illetve azon büntetéskiszabási elv, amely szerint a szabadságvesztés-büntetéseknel a büntetés mértékét könnyen az elkövetett bűncselekmény súlyához lehet igazítani.²¹

A **fegyház** volt a szabadságvesztés-büntetések közül a legsúlyosabb büntetési nem. A fegyházbüntetés életfogytiglan vagy határozott időre volt kiszabható, utóbbi esetben a leghosszabb időtartama tizenöt, míg a legrövidebb két év volt.²² A fegyházbüntetést országos fegyencintézetben kellett letölteni.²³ A törvény a fokozatos vagy progresszív büntetés-végrehajtási rendszert érvényesítette, ezen belül is az ún. ír rendszert alkalmazta legalább háromévi fegyház vagy börtönbüntetés esetén, míg az ún. angol rendszer az ennél enyhébb büntetések esetén került adoptálásra.²⁴ E rendszerek lényege az volt, hogy a legszigorúbb büntetésektől fokozatosan haladjon az elítélt az egyre enyhébb fokozatokig, ezzel

előkészítvén a reszocializációt, másrészt arra késztetvén őt, hogy a magaviseletét és a teljesítményét is ennek megfelelően alakítsa, hiszen ezektől függött a rendszerben történő „előrehaladása”.²⁵

A fokozatok a következőképpen alakultak. Az első fokozat a magánelzárás volt, amelyet az elítéltnak magánzárkában kellett letöltenie, a három évnél rövidebb időre ítéltéknél ez a büntetés időtartamának 1/3-át, ennél hosszabb idejű szabadságvesztés-büntetéssel sújtott elkövetőknél pedig egy évet jelentett.²⁶ Komoly problémákat okozott ugyanakkor az infrastrukturális feltételek hiánya, ugyanis magánzárkák nem álltak elegendő mennyiségben rendelkezésre.²⁷ A második fokozat a közös fogság volt, amelynek keretén belül az elítéltek nappal közösen dolgoztak, enyhült a szigor és kedvezőbb elbánásban is részesültek, de éjjel ismét magánzárkába kellett vonulniuk. Ezen intézkedés azonban szintén végrehajtási nehézségekbe ütközött a fent említett infrastrukturális hiányosságokra való tekintettel.²⁸ FINKEY szerint pontosan ez volt a fegyházbüntetés (és a börtönbüntetés) végrehajtásának legnagyobb hiányossága, hiszen így a fegyencek (és rabok) éjjel is közös teremben maradtak, ami az „erkölcsi elrontásra [...] a legkönnyebb és legkedvezőbb alkalom.”²⁹ A harmadik stádium a közvetítő intézet volt, ahova azok kerülhettek, akik a három évet meghaladó szabadságvesztés-büntetésük időtartamának 2/3-át kitöltötték vagy életfogytiglani fegyházbüntetésükből tíz évet letöltöttek és a javulásra alapos reményt nyújtottak.³⁰ Ebből kitűnik, hogy a három évet meg nem haladó szabadságvesztés-büntetéssel sújtottak nem kerültek közvetítő intézetbe, így az ő esetükben a közvetítő intézet nélküli, ún. angol modell került alkalmazásra, míg a közvetítő intézetet alkalmazó rendszert ír modellnek nevezzük.³¹ Itt már a fegyházi fegyelem szinte egyáltalán nem érvényesült, a hangsúly egyértelműen a munkavégzésen volt.³² A közvetítő intézetbe helyezést a felügyelőbizottság ajánlása alapján az igazságügy-miniszter rendelte el.³³ Az első két fokozatnál említettek itt is érvényesek: az

országban egyszerűen nem volt elég közvetítő intézet ahhoz, hogy e rendelkezést a gyakorlatban meg lehessen valósítani. Az országban még a 20. század elején is mindössze 210 ilyen férőhely volt, amely semmiképpen sem volt elegendő.³⁴ A negyedik, utolsó fokozat a feltételes szabadlábra helyezés volt, amelyet a közvetítő intézetben lévők kérhettek, ha „jóviselkedésük és szorgalmuk által a javulás reményét megerősítették” és büntetésük háromnegyed részét, életfogytiglani fegyház esetén pedig legalább tizenöt évet letöltöttek.³⁵ A feltételes szabadlábra helyezést a fegyház vagy börtön felügyelőbizottságának kellett ajánlania és azt az igazságügy-miniszter rendelte el.³⁶ Bár a feltételesen szabadlábra helyezettek a tartózkodási helyükön élhettek, tehát nem kellett büntetés-végrehajtási intézetben tartózkodniuk, de szigorú szabályok vonatkoztak rájuk, például magukat a községi előjáró felügyelete alá kellett rendelniük és a hatóság engedélye nélkül nem költözhetek máshova.³⁷

A **börtön** leghosszabb időtartama tíz év, legrövidebb kiszabható ideje pedig hat hónap volt. A börtönbüntetést kerületi börtönben vagy az igazságügy-miniszter által kijelölt törvényszéki fogházban kellett végrehajtani.³⁸ Ez utóbbi kitétel a börtönépületek hiánya miatt került bele a törvénybe – FINKEY szerint a börtönre ítélteknek mintegy 3/4-e törvényszéki fogházakban töltötte le büntetését.³⁹ A börtönre ítélték hasonló szabályoknak voltak alávetve, mint a fegyencek, azonban ezek a szabályok valamelyest enyhébbek voltak. Így például nem kényszermunkát végeztek, hanem szabadon választhatták meg a megadott munkanemek közül az általuk végzendő munkát, továbbá jogosultak voltak naponta két órát a szabad levegőn is tölteni.⁴⁰ Utalni kell a fegyházbüntetés végrehajtásánál írottakra, mivel a rabok esetén elviekben ugyanúgy érvényesült négy- vagy háromstádiumú progresszív rendszer. Más kérdés, hogy az infrastrukturális adottságok a fegyencek progresszív büntetés-végrehajtási rendszerbe történő terelését sem tették lehetővé, így természetesen a rabok esetében ez még kevésbé érvényesülhetett.⁴¹ A fegyházak és a

börtönök szabályozása egyébiránt „feltűnő egyezéseket mutat”, mind a Csemegi-kódexet, mind pedig a részletszabályokat rendező végrehajtási rendeletek tekintetében.⁴² Ennek következtében több büntetőjogász megkérdőjelezte a börtön mint büntetési nem szükségességét.

A **fogházbüntetés** minimuma egy nap, maximális időtartama pedig öt év volt.⁴³ A fogházbüntetést járási vagy törvényszéki fogházban kellett végrehajtani.⁴⁴ A fogházbüntetés szigorában és jellegében nagymértékben eltért az már említett két szabadságvesztés-büntetési formától. A foglyok munkára voltak kötelezve ugyan, de – a börtönhöz hasonlóan – a munkanemek közötti választási lehetőség megillette őket.⁴⁵ A fogház házirendje, ételmezési és fegyelmi szabályai jóval enyhébbek voltak a fegyházénál és a börtönénél.⁴⁶ A fokozatos rendszer három stádiuma – közvetítő intézet nem létezett a foglyok esetében – is eltérésekkel került alkalmazásra: magánelzárás csak egy évnél hosszabb fogházbüntetésre ítéltknél volt alkalmazható, a közös munka után pedig az egy évnél hosszabb fogházbüntetésre ítélték a rabokra vonatkozó szabályok alapján feltételesen szabadlábra helyezhetőek voltak.⁴⁷ Természetesen az infrastrukturális hiányosságok itt is érvényesültek, kiváltképp azt figyelembe véve, hogy a börtönbüntetésre ítélték is gyakran fogházakban töltötték le büntetésüket, nagy mennyiségű fogházi férőhelyet lefoglalva.

Meg kell említeni még az **államfogház** intézményét, amely büntetési nem „elsősorban politikai, társadalmilag menthető cselekményekre”⁴⁸ volt kiszabható. Időtartamát tekintve egy naptól tizenöt évig terjedhetett, munkakötelezettséggel nem járt, a házirend és fegyelmi kérdések tekintetében pedig a börtönnél enyhébb szabályok vonatkoztak rá.⁴⁹ Államfogház volt kiszabható például párviadal vétsége esetén, lázadás büntetésekor vagy éppen a felségsértés egyes enyhébb alakzatainál. Az államfogház tehát valamelyest elkülönült a többi

szabadságvesztés-büntetéstől, mivel egymástól nagymértékben eltérő jellegű bűncselekmények esetén is lehetőség volt a kiszabására, továbbá a büntetés hagyományos, preventív funkciója sem érvényesült e büntetési nemnél.

Röviden ki kell még térni az **elzárásra** is, ugyanakkor e büntetési nem csak kihágások esetén kerülhetett kiszabásra, tehát e szankciót a kihágási büntető törvénykönyv (1879. évi XL. törvény), és nem pedig a Csemegi-kódex szabályozta.⁵⁰

Összességében a Csemegi-kódex szankciórendszere a szabadságvesztés-büntetések tekintetében egy komplex, átfogó rendszert alkotott, amely azonban számos kívánnivalót hagyott maga után. Ilyen volt például a fiataikorú, a visszaeső, a megrögzött és a kóros elmeállapotú elkövetők esetén a büntetések differenciálásának hiánya, holott ez elengedhetetlen lett volna, hiszen

mindegyik esetben más-más célja van a büntetésnek és ehhez más-más eszközök szükségesek. E problémát később a novelláris változtatások részben orvosolták. További égető probléma volt az infrastrukturális feltételek teljes hiánya, amelyet a kormányzat próbált ugyan orvosolni fegyházak, börtönök, fogházak és közvetítő intézetek létesítésével, ugyanakkor a századfordulóra az érezhető pozitív változások ellenére sem sikerült teljes mértékben kielégíteni az infrastrukturális igényeket.⁵¹ Hiába szerepelt tehát a korszak egyik legmodernebb szankciórendszere és büntetés-végrehajtási rendszere a Csemegi-kódex lapjain, Balogh Jenő – talán kissé túlzó –

megállapítása szerint „a valóságban a büntetési rendszernek egyik fokozata sem [hajtatott] végre.”⁵²

Jegyzetek és hivatkozások

¹ MEZEY Barna (szerk.): Magyar jogtörténet. Budapest, 2007, Osiris Kiadó. 329.o.

² FINKEY Ferenc: A magyar büntetőjog tankönyve. Budapest, 1909, Grill Károly Könyvkiadóvállalata. 76.o.

³ FINKEY 1909, i.m. 76.o.

⁴ U.o.

⁵ FAYER László: A magyar büntetőjog kézikönyve. Budapest, 1900, Franklin-Társulat. 48.o.; FINKEY 1909, i.m. 76-77.o.

⁶ FINKEY 1909, i.m. 79.o.

⁷ MEZEY 2007, i.m. 320.o.

⁸ FAYER 1900, i.m. 54-55.o.; FINKEY 1909, i. m. 78-80.o.

⁹ FINKEY 1909, i.m. 80.o.

¹⁰ Például a bűncselekmény megállapításánál és a büntetés kiszabásánál a nemesek és nem-nemesek közötti különbségtételt az Értekezlet kifejezetten megtiltotta, ld. FAYER 1900, i.m. 62.o.

¹¹ FINKEY 1909, i.m. 81.o.

¹² U.o.

¹³ U.o.

¹⁴ FINKEY 1909, i.m. 82.o.

¹⁵ Kritikusan fogalmazott például FAYER, de ő is elismerte a kódex önálló jellegét és külön méltatta annak kiemelkedő részletességű indoklását. Ld. FAYER 1900, i.m. 65-67.o.

¹⁶ MEZEY 2007, i.m. 340-341

¹⁷ MEZEY 2007, i.m. 330-331.o., 337-338.o.

¹⁸ MEZEY 2007, i.m. 332.o.

¹⁹ FINKEY 1909, i.m. 82.o.

²⁰ 1878. évi V. törvény 20. §

²¹ KORMÁNY Zita – SZALÓKI Gergely: A Csemegi-kódex szankciórendszere I. In: Jogelméleti Szemle, 2011/3.

²² 1878. évi V. törvény 22. §

²³ 1878. évi V. törvény 28. §

²⁴ KORMÁNY – SZALÓKI 2011, i.m.; MEZEY 2007, i.m. 370.o.

²⁵ KORMÁNY – SZALÓKI 2011, i.m.

²⁶ 1878. évi V. törvény 30. §; 38. §

²⁷ A pontos adatokat ld. FAYER 1900, i.m. 165-167.o.

²⁸ FAYER 1900, i.m. 166.o.

²⁹ FINKEY 1909, i.m. 384.o.

³⁰ 1878. évi V. törvény 44-47. §

³¹ MEZEY 2007, i.m. 370.o.

³² FINKEY 1909, i.m. 385.o.

³³ 1878. évi V. törvény 46. §

³⁴ FINKEY 1909, i.m. 385.o.

³⁵ 1878. évi V. törvény 44-48. §

³⁶ 1878. évi V. törvény 48. §

³⁷ FINKEY 1909, i.m. 386.o.

³⁸ 1878. évi V. törvény 36. §

³⁹ FINKEY 1909, i.m. 188.o.

⁴⁰ 1878. évi V. törvény 37. §; FAYER 1900, i.m. 169.o.

⁴¹ 1878. évi V. törvény 37-38. §; ld. továbbá ehhez: FINKEY 1909, i.m. 388-389.o.

⁴² MEZEY 2007, i.m. 369.o.; FAYER 1900, i.m. 170.o.

⁴³ 1878. évi V. törvény 25. §

⁴⁴ 1878. évi V. törvény 39. §

⁴⁵ 1878. évi V. törvény 40. §

⁴⁶ U.o.

⁴⁷ U.o.; FINKEY 1909, i.m. 390-392.o.

⁴⁸ FINKEY 1909, i.m. 389.o.

⁴⁹ 1878. évi V. törvény 35.§

⁵⁰ Az elzárásra és a kihágások egyéb büntetéseire ld: EDVI
ILLÉS Károly: A kihágásokról szóló magyar büntető-

törvények és az azokra vonatkozó eljárási szabályok
magyarázata. Budapest, 1892, Singer és Wolfner. 38-47.o.

⁵¹ Különösen rossz volt a helyzet közvetítő intézetek száma és
minősége terén. MEZEY 2007, i.m. 370-371.o.;

⁵² BALOGH Jenőt idézi: MEZEY 2007, i.m. 371.o.